

Siklócsapágó

Viszkozitás

Reológia foglalkozik a terhelés és a deformáció-sebesség közötti kapcsolattal folyadékok esetén.

Műszaki gyakorlatban előforduló anyagok többsége Newtoni folyadék, amelyeknél a terhelés és a deformáció-sebesség közötti kapcsolat homogén lineáris, azaz 0-tól eltérő terhelés 0-tól eltérő deformáció-sebességgel jár. Ez azt jelenti, hogy egy több tonnás hajót lábbal el tudunk tolni a parttól.

Egy siklócsapágó kenését és hűtését kenőolaj átáramoltatásával oldottuk meg. A kenőolajat egy volumetrikus szivattyú juttatja a siklócsapágó középső részébe, ahonnan egy keskeny, állandó vastagságú (s) résen keresztül áramlik kifelé. Határozza meg az olaj szükséges tömegáramát úgy, hogy az olaj hőmérsékletváltozása ne legyen több mint 20°C !

Adatok:

$$\nu = 2 \cdot 10^{-5} \text{ m}^2/\text{s}$$

$$c_{p,\text{olaj}} = 2000 \text{ J/kg/K}$$

$$\rho_{\text{olaj}} = 900 \text{ kg/m}^3$$

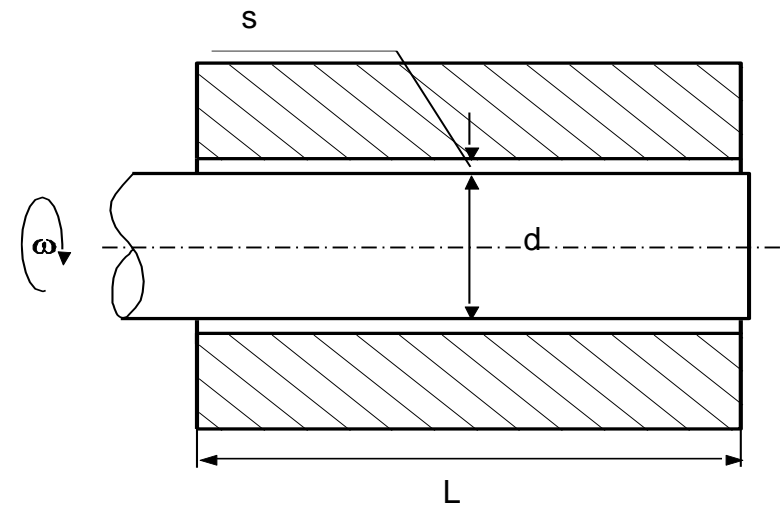
$$\Delta t_{\text{olaj}} = 20^\circ\text{C}$$

$$s = 0,15 \text{ mm}$$

$$d = 120 \text{ mm}$$

$$f = 1200 \text{ 1/min}$$

$$L = 200 \text{ mm}$$

Viszkóziméter

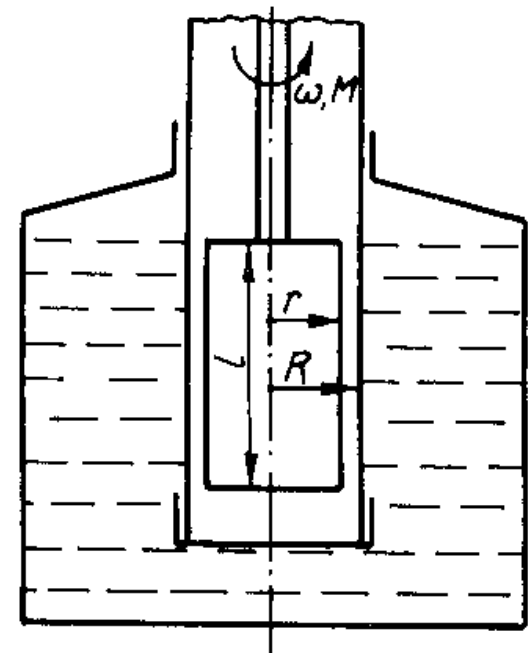
Egy folyadék viszkozitásának meghatározására alkalmazunk viszkózimétert. Ebben egy R belső átmérőjű hengeres csőben ω szögsebességgel forog egy r átmérőjű hengeres test koncentrikusan. A külső hengert egy torziós rugóval tartjuk álló helyzetben, ennek szögelfordulása α , a torziós rugó merevsége c .

Adatok:

$R = 30\text{mm}$, $r = 29\text{mm}$, $L = 80\text{mm}$, $n = 1 \text{ 1/sec}$, $\alpha = 20^\circ$, $c = 2,6 \text{ Nm/rad}$

Határozzuk meg a folyadék viszkozitását!

Koncentrikus henger-elrendezés

Paradicsombepárló

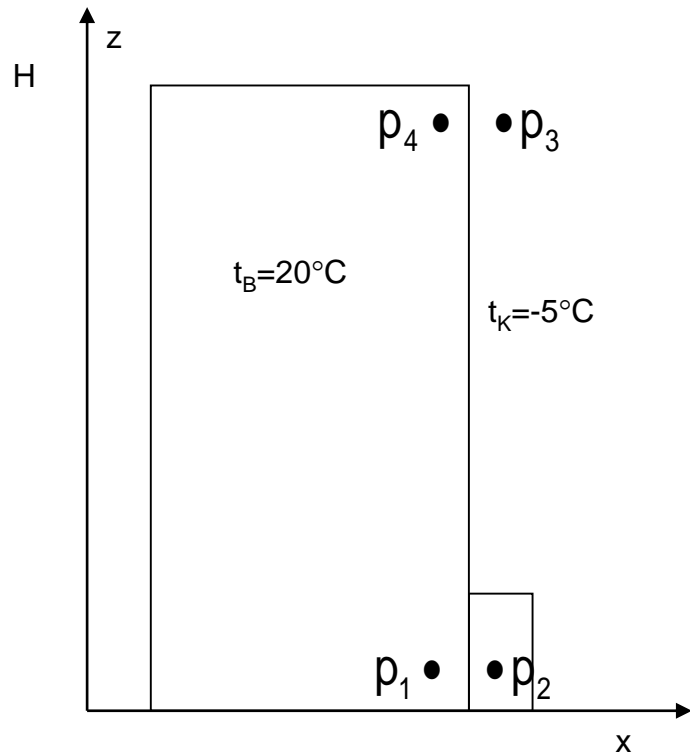
Egy rozsdamentes lemezből készült bepárló falon paradicsomsűrítményt csurgatunk lefele. A lemez túlsó oldalát gőzzel melegítjük, ami vizet párologtat el a sűrítményből, így sűríti azt. Adja meg a lecsorgó paradicsom térfogatárama és a folyadékréteg vastagsága közti összefüggést!

Vizsgáljunk egy 1m széles, 1m magas felületet (A). A folyadékréteg vastagsága legyen s !

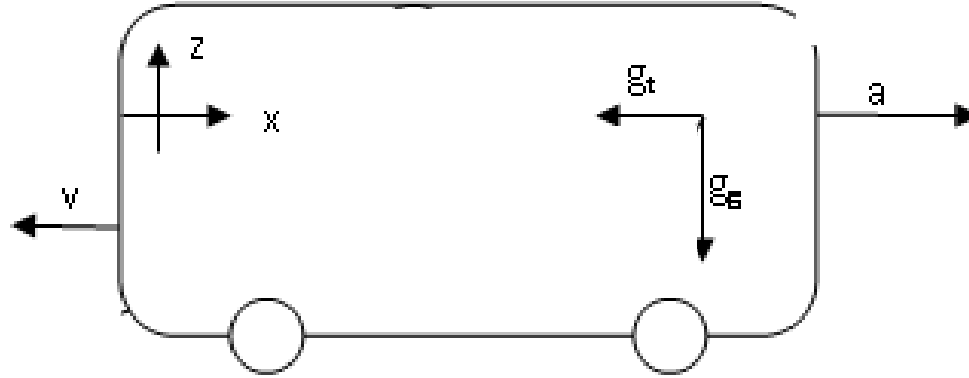
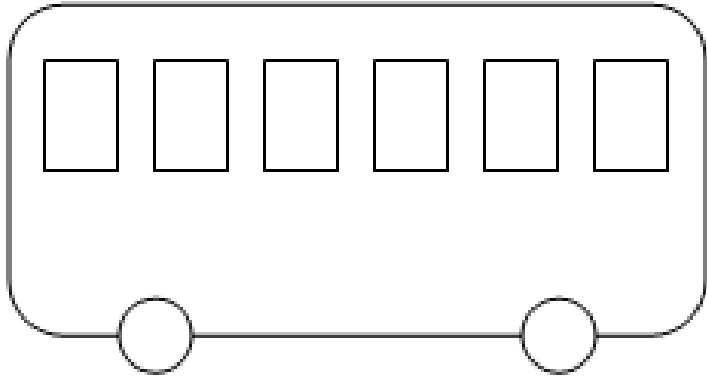
Feltételezzük, hogy a paradicsomréteg nem gyorsul, azaz a vizsgált térrészben állandósult az áramlás! Ebben az esetben feltételezhető, hogy a folyadékra ható erők összege zérus.

Lépcsőház esete

Egy hat emeletes, 20m magasságú lakóház lépcsőházának bejárata nyitva maradt, a többi nyílászáró be van zárva. Tél lévén a külső hőmérséklet -5°C , a lépcsőházban 20°C van a fűtés miatt. Rajzolja fel a nyomáseloszlást a lépcsőházban/a kültérben a magasság függvényeként! Adja meg a legfelső emeleten kialakuló nyomáskülönbség mértékét ($p_4 - p_3$)!

Mekkora a legnagyobb nyomáskülönbség a buszban?

$$g = 10 \frac{m}{s^2}; a = 2 \frac{m}{s^2}$$

$$p_0 = 1 \text{ bar}$$

$$R = 287 \frac{J}{kg \cdot K}$$

$$T = 293 K$$

$$H_{\text{Busz}} = 3 m$$

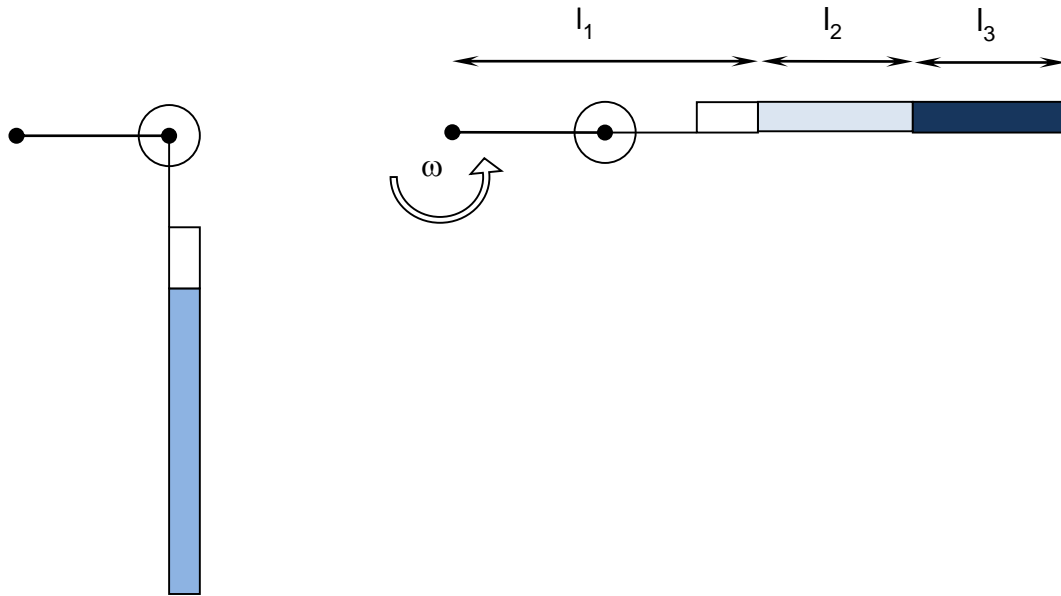
$$L_{\text{Busz}} = 10 m$$

$$p_2 - p_1 = ?$$

Szeparator

Egy forgó szeparatorban olaj és víz elegyét választjuk ketté.

Határozzuk meg, hogy egy szétválasztott folyadékrétegek esetén mekkora a 40mm átmérőjű kémcső aljára ható erő!

$$l_1=0,2\text{m}, l_2=0,1\text{m}, l_3=0,1\text{m}, \omega=30 \text{ 1/s}, \rho_{\text{olaj}}=800 \text{ kg/m}^3, \rho_{\text{víz}}=1000 \text{ kg/m}^3$$

Mélyhűtő

Egy hűtőszekrényben, amelynek felül helyezkedik el a mélyhűtője a hőmérséklet normál körülmények között -18°C hőmérsékletű. Ha eltömődik a tisztítónyílása, akkor a belső és a külső nyomás nem tud kiegyenlítődni. Ha kinyitom és kiveszem a mirelit pizzákat, azalatt felmelegszik benne a levegő mondjuk 10°C -t. Miután becsukom a hűtőajtót, a belső felület, meg a fagyott csirke hamar visszahűti a levegőt -18°C -ra.

Mekkora erő kell ez után a $40 \times 24 \text{ cm}^2$ keresztmetszetű ajtó kinyitásához, ha a hűtő 40 cm mély?

$p_0=1\text{bar}$; $R=287\text{J/kg/K}$; $g=10\text{N/kg}$; $A=0,4 \times 0,24 \text{ m}^2$, $T_B=-18^{\circ}\text{C}$; $T_K=-8^{\circ}\text{C}$